

**KLUB LITERÁRNÍ FANTASTIKY
PŘI OKPB V OPAVĚ**

VÍSTŘEDNÍ MYŠLENKA DNES - REALITA ZÍTRKA.

Hugo Gernsback

OBSAH:

Varování zmizelých - záznam besedy s M.Sobotíkem	str.1
Zpětný pohled - M.Sobotík	10
Střípky - informace o klubové činnosti	12
Záznam ze zasedání komise pro uvítání Ufonů - M.Sedláček	16
Slunečné počasí - Joe Haldeman	25

Varování zmizelých

Tento rozhovor je vlastně záznamem besedy s Milanem Sobotíkem, která proběhla v našem klubu krátce po tom, co nakladatelství Albatros vydalo jeho knihu Varování zmizelých.

Sciřisté znají Milana Sobotíka hlavně jako autora povídek publikovaných v časopisech, ale píše i rozhlasové hry a majitelé antologie Návrat na planetu Zemi jistě četli jeho povídku "Nevíš".

V klubu funguje jako záchranná brzda, která usměřňuje ztřeštěné nápady ostatních členů. V domácnosti chová známky a sbírá akvarijní rybičky.

Jak vznikalo Varování zmizelých?

Tak tady se rozpovídám a budu opravdu stručný. Začal jsem to psát v lednu roku 1979 jako povídku a sice tu část, která se točí kolem šachové partie. Měla to být původně povídka, ve které jsem uvažoval, že se střetně nějaké jednorázové myšlení, které jde jedním směrem s komplexním širokým myšlením člověka. Těd začaly problémy. Ten největší byl v tom, že se mi po třetí kapitole pobíly postavy. Pobíly v tom smyslu, že jsem nevěděl, kam to povede. Pan Closkey tam vystupuje jako zrádce, když řekneme zúženě. A já sem z něho chtěl mít zrádce pořád, ale celá situace začala vyznívat proti původnímu zá- měru. Mimochodem, původně se to mělo jmenovat "Zbylo jen myšlení", to byla první verze, podle ní jsem to také tak vykonstruoval. Druhá verze se jmenovala "Roviny myšlení", s tímto názvem to šlo do Albatrosu.

Abych se vrátil k otázce. Měl jsem tam zrádce Closkeye a najednou jsem zjistil, že on nemůže být zrádce, protože by těm ostatním nezbyly už vůbec žádné prostředky, kterými by ve svých oddělených kajutách

mohli bojovat proti Mozku. Takže když jsem měl tři nebo čtyři kapitoly, zjistil jsem, že nebude zrádce a vymyslel jsem si, že musí spolupracovat, aby bylo dosaženo společného cíle. No, a tak jsem to dotáhl do takové páté, šesté kapitoly a zase se mi to nelíbilo. Položil jsem si otázku, jak to skončí a začal o tom dumat. Pustil jsem se do té části, kde už bojují a udělal si tam výbuch. To se psalo celkem dobře proti prvním čtyřem kapitolám. Přesně jsem nevěděl jak boj skončí a docela jsem uvítal, když se začal natahovat. Pořád jsem se snažil omlouvat ty barikády. Věděl jsem jedno, že to nemůže nikdo přežít. Toho jsem si byl vědom už od začátku. Tak jsem to dotlačil do stadia, kdy jsem si s tím opět nevěděl rady, tak jsem stvořil zrádce číslo dvě, profesora Hackenbergera. Načež jsem zjistil, že v závěru zase nemůže být zrádce, že lidskost zvítězí. Velice se mi hodilo, že už v počátku byl takový distingovaný. Najednou to tam zapadlo, alespoň podle mého domnění. Takže jsem měl konec, pak jsem se dlouze, dlouze trápil nad kapitolami pět až osm. Když jsem to měl, přepsal jsem to jednou a pak podruhé. Tuto verzi jsem v lednu 1982 posílal do Albatrosu. A začíná druhá etapa, kdy román ležel asi rok na posudcích, až Ivo Železný dal zelenou. Pak si mne redaktorka Krubnerová povolala do Prahy a řekla mi, co všechno je třeba změnit. Neboť celá historie kolem Jeana se musela usměrnit. Epizoda byla, řekl bych, ještě víc doměkka, do citů. Myslím, že neúměrně. Byly i jiné požadavky, například abych od začátku označil, že jde o mimozemskou civilizaci. Aby děti, které to budou jednou číst, nebyly postaveny před nějaký "Mozek" a nevěděly odkud je a co sleduje. Takže první kapitolu nazvanou Číslo jedna jsem dopisoval až po dodatcích Albatrosu. Dál už je to jednoduché, za půl roku jsem dílo přepracoval, pak bylo schváleno a potom další dva roky, než přišla smlouva. A další dva, než bylo vydáno.

Proč románu nevystupuje vůbec žádná ženská?

Lidské city byly Mozku naprosto cizí, jak jsem se snažil v celém díle prezentovat. Co bych si tam s ní počal! Kulečník by asi hrát neuměla, jak se domnívám, j nom by to celé zkomlikovala. Takže pokud tam jsou nějaké ženské, tak jen v pozadí.

Hraješ šachy? Zarážilo mě, že byl Mozek poražen celkem jednoduchou fintou.

Skutečně hraju šachy. Hrál jsem kdysi za Slezan. Ale vím, že v takových vážnějších partiích k obratu dvojitých šachů málokdy dojde. Snad ještě dřív, když Aljechin udivoval svou virtuozitou. Dnes už je to skutečná výjímka. Ten model, co je tam popsán bych zhruba dovedl postavit na šachovnici. Je to z partie Petrosjana s některým z mladších sovětských velmistrů. Kád bych tu partii měl, abych si ji mohl přehrát. Mimochodem, ten mladý sovětský velmistr tímto způsobem Petrosjana porazil. Ta partie byla uveřejněna pod názvem Krása nesmírná, což skutečně je. V románu jsem stavěl na tom, že jde o jinou kvalitu myšlení; s trochou přikrášlení tomu tak je.

Proč vlastně museli všichni zemřít a jak zestrojili výbušninu?

Tuhle otázku jsem dostal už několikrát. Naposledy dnes. Bylo mi řečeno, že jsem horší než Shakespeare. T Stanislav Švachouček mi v dopise napsal: "Velmi jsem ocenil, že jsi nakonec zlikvidoval všechny postavy. To velmi vyhovuje mému smyslu pro realitu."

Jenže jak chceš psát pokračování?

Nevím, o tom jsem neuvažoval, i když mě kolega Milan Verner k pokračování nabádal.

Výbušninu chápu jako slabinu. Za další nedostatek považuji, že Mozek neměl nějaké video, aby v noci činů sledoval všechno dění. Dlouho jsem laškoval s myšlenkou, že by to všechno věděl, ale aby člověka poznal komplexně, že by záměrně nechával lidem příležitost. Ale nakonec jsem se snažil oslabit všechny tyto možnosti, protože jsem hrdinům musel dát nějaký prostor. Chápu to jako slabinu, ale ve složitém ději jít až do takových detailů nelze.

Proč sis vybral tak příšerná jména?

Tak jak mě napadala. Myslím, že u profesora Hackenbergera mi to vyšlo. Potřeboval jsem toto jméno, aby poslední obrat, který v románu je, byl tím jménem stavěn do této pozice.

Název je tvůj?

To vlastně nevím. Autorství se pohybuje mezi čtářma lidma.- mezi mnou, Lubošem Kusákem, Alešem Kovalem a architektem Šamánkem. Byl jsem zoufalý, že mám během třinácti dnů změnit název díla. Roviny myšlení by nebyly pro mládež traktivní, i když ho redaktorka hájila. A tak jsem telefonoval těmto lidem, radil jsem se s Jožkou Balakovským, sám jsem dunal a vypisoval si nejružnější kombinace. Kdo z nich nakonec navrhl Varov. i zmizelých, nevím.

Neměl jsi strach, když si vlastně všechny hrdiny nechal umřít?

Neměl jsem strach. Myslím, že si to obhájím líp než výbušninu nebo sledování.

Milane, krátils a předělával pointu?

Poslední, závěrečnou kapitolu jsem napsal ve Splitu u dvou piv. Psala se ze všeho nejlépe. Prostě jsem měl takový dobrý den. Ještě jsem ji předělával a krátil, ale věděl jsem, že musí vyznít optimisticky. Myslím, že boj na konci naznačuje touhu lidstva předávat poznatky dál.

Nemusel jsi překonávat velké obtíže při vydávání?

Ne všichni budou se mnou souhlasit, ale já dám na mínění redaktorů, s nimiž pracuji. Možná, že jsem měl štěstí, ale s Hankou Krubnerovou se pracuje v tomto smyslu dobře, protože mi nezasahovala do díla. Ty požadavky, které Albatros měl, román rozhodně zvedly. Přepřacování, i když znamenalo rok zpoždění, bylo nutné.

Co říkáš ilustracím a obálce?

Praxe nakladatelství je taková, že autor si může navrhnout ilustrátora, což mi bylo řečeno. Já jsem šel do opavského knihkupectví, poprosil paní vedoucí, aby mi předložila všechny Karavany, které momentálně má. Vybral jsem si hodinu, kdy jsem nikoho neobtěžoval a rozložil je před sebou. Bylo jich asi patnáct. Pak si na sebe naskádal ty, v nich se stejný ilustrátor opakoval. Možná jsem si k tomu měl vzít Hanku Pěchulovou nebo někoho jiného. Pak jsem poděkoval, odešel a druhý den zavolał do Prahy, že to nechávám na nich. Myslím si, že Albatros má v Karavaně asi deset ilustrátorů, kteří pracují takovou technikou, která neumožňuje jinou ilustraci než tohoto typu. A hledat mezi nimi rozdíl nepovažují za svou osobu možné. Obálku jsem viděl

21. března, kdy poslal domů autorský výtisk, ilustrace už při korekturách.

Proč vyšel román v Karavaně?

Uvažoval jsem původně o Mladé lince, protože jsem byl na ni fixován. Přiznám se, že jsem si dlouho myslel, že to bude dílo pro dospělé. Člověk na to přijde zpětně, že tomu tak není.

V románu se objevují roboti dvojího druhu, vojíni a důstojníci. Souboj se však odehrál jen s jedním vojínem. Proč to?

Zdůvodnil jsem to tím, že se Mozek začal obávat toho, co už se jednou stalo. Že se totiž proti němu důstojníci postaví. Proto jsem začal volit celý systém izolace. Během zápasu Mozek přiznává, že to byla chyba. To je doba, kdy se roviny myšlení měly začít stýkat, protože dlouhodobé působení lidí mělo Mozek ovlivňovat, tak jako jeho rychlé myšlení, které mu lidé záviděli, je muselo někdy deprirovat. Vrátil bych se ještě k tomu, pro koho je dílo určeno. Uznal jsem, že to nemůže být pro dospělé, ale myslel jsem tak na šestnáct až dvacetileté lidi. V jednom případě jsem se však přesvědčil, že tomu rozumí i dvanáctiletý kluk. Je to můj synovec. Přečetl to a přečetl to dobře. Přesvědčil jsem se, že i chlapec tohoto věku si z toho něco odnese. Některé pasáže pro něho budou zajímavé, i kdyby si to přečetl o tři čtyři roky později. To je ale věc názoru.

Byl jsem potěšen tím, že to přečetla i moje maminka. Jistě z lásky ke mně. Ale bavil jsem se s ní o tom a myslím si, že hlavní myšlenky skutečně postihla.

Měl jsi předem připraveno nějaké schéma?

Schéma jsem potřeboval až pro překonání páté až osmé kapitoly.

Určil sis předem, kolik osob bude v románu vystupovat?

Bál jsem se jich zapojit více. Takže jsem konstatoval, že Mozek nemá rád kolem sebe příliš mnoho lidí, že mu dělá potíže sledovat všechny jejich myšlenky.

Vybíral sis typy hrdinů podle nějakých vzorů?

Ne. Vyvíjeli se v podstatě sami. Ale později se začali jevit jinak než na začátku. Proto byly první části mnohokrát přepisovány.

Často se mi to vymklo z ruky, zvláště jsou-li hrdinové pohromadě a začnou spolu hovořit.

Nedalo se z románu po psychologické stránce vytáhnout víc?

Je to Karavana. Ale přesto jsem se snažil to ventilovat. Linhart to prořívá, to čtenář sleduje. Jean, to bylo taky jasné. Closkey - únik k nikotinu a alkoholu. Takže zbyl profesor Hackenberger.

Jaké máš ohlasy od známých a přátel?

Přiznám se, že jsem propadl jisté euforii. Měl jsem radost a já neumím radost skrývat. Když už se blížilo vydání, slíbil jsem v práci Karavanu mnoha lidem. Poslal jsem ji přátelům, se kterými spolupracuji, dále například Veisovi, kterému vděčím za úpravu pointy v povídce Zazvonění na Nezmara. Dále jsem ji poslal Neffovi a Švachoučkovi. Taky Veselému do Brna, který řídí Domino. Ten se ozval tak brzy, až jsem byl vyděšený, pošta přece nemůže tak rychle fungovat. Od Neffa jsem dostal blahopřání, od Standy Švachoučka jsem už tady část dopisu četl. Měl smůlu: Koupil si Karavanu v úterý a ve středu ji dostal ode mne. Takže jsem vytrískal o jeder výtisk navíc. Totéž mi napsal Karbusický a Matys, což jsou vydavatelé Bonasaie. Jelikož mi uveřejnili povídku, cítil jsem se zavázán. Nezávisle na sobě mi napsali, že si román asi dva dny předtím koupili. Odepsal mi i Ota Hofman, kterému jsem román slíbil už před dvěma roky, když jsme si povídali na Bezručově Opavě. Poslal mi propagační materiál Albatrosu, neprodejný tisk s názvem Dorián. Četl jsem to, je to hezké.

Obdržel jsi také nějaký záporný názor?

Některým čtenářům se nelíbilo, že jsem nechal padnout všechny. Dostal jsem taky ohlas jednoho z tarokářů, že je to pro něj příliš složité. Také jsem dostal vynadáno. To byl ovšem spíš kladný ohlas, alepoň pro mne. Mému příteli filatelistovi, takto poštmistru v nedalekých Kravařích, jsem Karavanu věnoval ve čtvrtek a pak seděl u něho při dobrém pití asi do desíti do večera. Já měl v pátek dovolenou, on ne. Asi v deset dopoledne mi telefonicky sdělil, že mu román nedal pokoj, četl ho do půl páté a pak šel do práce. No, a vynadal mi. Já jsem byl ovšem potěšen.

Kdy a kde se ti nejlíp píše?

Nejlíp se mi skutečně píše v restauraci Split. Na nejtěžší věci se sbalím, jdu tam a dám si dvě piva. Nevadí mi nikdo, tedy obecný šum v hospodě. Nevadí mi, když někdo sedí naproti. Třeba tichá dvojice a špítá si. Ale když mě někdo osloví, tak je konec. Když jde o něco těžkého, něco začít nebo psát v jednom zátahu, u piva mi to jde nejlépe. Omlouvám se všem, kteří bojují proti alkoholu.

U které značky piva se ti nejlépe tvoří?

Kvalita piva není ani tak rozhodující.

Když už přepisuješ domá, máš nějaké problémy, nejde ti to, konzultuješ se svou ženou Eliškou?

Nemohu dost dobře konzultovat s mou ženou Eliškou. Chtěl bych se jí ale zastat. Dokázala nřešit moje povídky a měla k nim občas nějaké výhrady. Nejvíce se jí líbila povídka o karáscích. Do Varování zmizelých se zatím nepustila.

Jak vlastně vznikl pojem translogika?

Věděl jsem jedno. Musí to být něco generálního. Potřeboval jsem českého vědce, který vymyslí něco prefikovaného, co nejde vysvětlit. I když Albatros po mně vysvětlení požadoval. Dodatečně jsem přidával křížovatky; hazardoval s tím, že translogika zkracuje a upřesňuje naše myšlení. Zkrátka je to něco víc než logika. Rozhodoval jsem se mezi názvy metalogika a translogika. Napadly mne najednou. Pokud jde o "transproměnnou", jedná se vlastně o "dvojitý šach", je to vyšší kvalita a zkratka. Více k tomu nemůžu říct.

A ještě jedno faux pas tam bylo, které jsem musel dodatečně při korekturách předělat. Byl jsem velkorysý, můj hrdina dostal Nobelovu cenu. Prošlo to všemiponentními posudky. Až v poslední chvíli se zjistilo, že Nobelova cena se nikdy neděluje posmrtně, neboť má autora povzbudit k další tvůrčí práci. Proto jsem musel vymyslet novou cenu a hochal se mi Leibniz.

Které autory SF máš nejraději?

Samozřejmě, pokud bychom mluvili i o nežijících, musím jmenovat doktora Ludivíka Součka. Pro jeho lehkost s jakou si dokázal pohrávat s pointou. Ale hlavně proto, jak dovedl pracovat se začínajícími autory. Já jsem měl tu vynikající možnost a myslím, že jsem ji nedocenil, přesto že jsem si jí vážil.

Z žijících autorů pak Ondřej Neff a Jarda Veis. Některé Jardovy povídky jsou mi bližší. A líbí se mi i povídky Standy Švachoučka a dokonce bych řekl, že některé jsou srovnatelné s Veisovými. Naopak mi nesedí některé věci od Novotného a Kmínka. Uznávám, že jsou dobře napsané a že je třeba, aby takové věci vycházely.

A oblíbení světoví autoři?

Odpovídal jsem na to už na Parconu, a to tak, že je mi nejbližší Clarke. Je mi bližší i než Asimov i než Bradbury, protože píše přemýšlivou technickou SF.

Jak to, že ty, člověk s humanistickým zaměřením, nadržuješ některým povídkám Neffovým, např. Jak přišla Lali o zapalovač?

Především se mi strašně líbí, jak Ondřej píše. Nepovažuji "Lali" za nejlepší, ale za dobrou. Myslím si, že je třeba těchto povídek, já je neumím napsat.

Když jsi mluvil o Součkovi a o tom, jak nechával prostor pro práci autorů, myslíš, že když pomáháš svým začínajícím kolegům že jim tento prostor dopřáváš taky?

Milá Hanko, asi si to myslím, když to tak dělám. Opírám se o Milana Vernera a o to, že jsme k něčemu dospěli. /Zastaň se mě, Milane! / Myslím si, že je potřeba se hádat, ale ten prostor má být ponechán.

Vzpomínám si na román Ivana Foustky Vzpoura proti času, kde se ta ky odehrává souboj s umělým mozkiem a je ... ně dobře propracován. Četl jsi ho?

Ne. Od Foustky jsem četl jen Výlet k pánubohu. Asi bych si Vzpouru proti času měl přečíst.

Jak se díváš na naši amatérskou SF tvorbu?

V tomto případě musím být smutný. Pochopil jsem jednu věc. Když redaktor Mladé fronty či Nové svobody, který má na starosti víkendovou přílohu, dostává takových příspěvků hodně, musí být na SF aspoň trochu alergický. Je možné, že jsme poněkud deformováni tím, že hodně čteme a dokážeme odhadnout konce, což nám může vadit. Možná, že taky začíná projevovat i částečné vyčerpání žánru. Hlavně v ne-technické SF. Je zde řada povídek, které končí tím, že vyprávěč je robot. A na to jsem zvlášť alergický. Jakmile to začí nám tušit, volám hlasitě NE! To jsem jednou skutečně předvedl ve vlaku. Přitom se objevují nápady, kterých si vážím a někdy si říkám, ano, tenhle nápad mít já, já bych ho zpracoval! Ale bohužel, měl ho někdo jiný. A v SF hraje nápad podstatnou roli.

Připravuješ něco nového?

Mám něco rozepsaného. Některé kapitoly četli osvědčení čteči, Kusák a Koval, ke kterým se přidal Milan Verner. Kusák i Koval mě seřvali jako psa a řekli: "Takhle ne, autore!" Je to pestrá směs, filatelisté, teroristé a mimozemské poselství. A je tam i ženská. Ale ještě nevím, co s ní udělám. Ze začátku jsem ji chtěl jako hodenou, teď ovšem flirtuji s možností, že by spolupracovala s teroristy.

Jaké máš záliby?

Téměř všechny se v mé knize objevily.

/zapsal PS/

ZPĚTNÝ POHLED

Milan Sobotík

Ohlasy, které zachytí autor na své dílo, nebývají zcela objektivní. Tvůrci do očí se přece jen kritické soudy neříkají tak příkře /jsou výjimky, jichž si vážím/, jako když si dva fanové vyměňují názory kupříkladu v tramvaji / v Opavě v trolejbusu/. Mě však v desítkách rozhovorů o "Varování zmizelých" překvapila značná různorodost postřehů i závěrů. Jestliže připustíme značné zjednodušení, mohly by vzniknout asi tyto skupiny:

I. o díle

a/ ženy, dívky /nescifistky, neobdivovatelky/

Jsi /jste/ kruťoch. Všechny jsi /jste/ je nechal pomordovat.

Kdyby alespoň ten poslední...

/zřejmě to však četly, a to je u této skupiny úspěch. Jedna dáma dokonce tvrdila, že kvůli závěru nemohla usnout./

b/ ženy, dívky /scifistky, neobdivovatelky/

No, šlo by to. Trochu ukecané...

c/ ženy, dívky /scifistky, obdivovatelky/

Prázdná množina.

d/ ženy, dívky /nescifistky, obdivovatelky/

Zde je vzorek, bohužel, poměrně chudý k zobecnění. S trochou dobré vůle asi takto: "A co sis za to koupil?"

II.

a/ scifisté, kamarádi

Víc než z vlastního děje jsme v závěru trnuli hrůzou, že hlavního hrdinu nějak krkolomně zachráníš a celé to tak poblížeš.

b/ další scifisté

Za dva body v Interkomu

c/ Nescifisté /známí i méně známí/

Tu translogiku jste si vymyslel? Fakt?

III.

Jiná / mně přístupná/ stan víska

Jiří Pilch v Nové Svobodě:

Ta translogika už byla trochu natáhlá. více bylo možno stavět na proměnách profesora Hackenbergera.

Dr. L.Petr, Profil

Mohlo být ještě více využito možností intelektuálního souboje /translogika/, těžícího ze zvláštností situace, než boje skutečného. Ale pro dětského čtenáře...

IV. Mládež

"Varování zmizelých" bylo pro ni určeno a jde tudíž o skupinu rozhodující.

Projevila se konkrétnímu dotazy: "Nemohl Linhart vyplavat?"

Kdo našel tu bóji? Musí každý mozek spát? Jak mohl Mozek myslet jinak než my?"...

Zdá se tedy, že knížka byla čtena, a to pozorně. Navíc, alespoň v mých rozhovorech, se mládež nad problematikou zamýšlela i v širších souvislostech / např. spolupráce na Zemi v současnosti a jak by vypadala, kdyby nás někdo z vesmíru ohrozil/. Nemohu tedy souhlasit s tvrzením kolegy Adamoviče v Interkomu, že tak by dílo pro mládež nemělo vypadat. Jsem si přitom vědom, že jestliže knížka vede k přemýšlení, ještě to zdaleka neznamená, že je dobrá. Stejně tak není rozhodující, že "Varování zmizelých" / nevím jak SER/ je vyprodané. Lze z toho však uvést, že knížka vyvolala u čtenářů ohlas, a to je konstatování příjemné.

Žadoucí by byl opět větší vzorek a autor by uvítal besedu s mládeží.

STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY

Takřka nový klub aneb Večer otevřených dveří

Vše plyne. Kluby vznikají a zanikají. Donedávna existoval v Opavě Klub literární fantastiky. Bez dalšího označení. Tento klub zanikl. Žádný strach. Ze sci-fi mapy nezmizel svítící bod. Přesně v téže sekundě, kdy zanikl, vznikl na témže místě klub nový. Ano. Po čtyřech letech existence jsme dospěli k rozhodnutí zvolit si název. Občas jsme sice vystupovali pod hlavičkou "Labyrint", vypůjčenou od našeho fanzinu, to byla ovšem z nouze ctnost.

A tak vznikl v Opavě klub s názvem HEPTERIDA. Přihlásili jsme se tím k Ludvíku Součkoví, který v Opavě často pobýval. Jemu chceme také věnovat pořad pro veřejnost, nazvaný Večer otevřených dveří, který připravujeme na 27.1. 1989. Zde bude náš klub i oficiálně pokřtěn. Samozřejmě nebudou chybět ani klubové pořady a doufáme, že mezi hosty budeme moci uvítat Pavla Toufara, Ondřeje Neffa a Pavla Weigla.

/PS/

Seminář o SF ve filmu

Členové Klubu mladých "Arnulf" ve Zlatých Horách se rozhodli uspořádat seminář o SF ve filmu. Přes některé drobné organizační nedostatky /my scifisti jsme zmlsaní a rozmazlení perfektní organizací SF akcí/ proběhly tři dny v pohodě. Zájemci měli možnost vidět filmy jako Akce Bororo, Divoká planeta, Cesta do pravěku, ale i chuťovky jako Solaris, Dotek Medúzy nebo Říše ^{zla} ~~zla~~. Velký zájem projevili účastníci o dokumentární film o černobylské katastrofě.

Možnost předvést své filmy dostali amatéři.

Ti, kteří nevydrželi ve vydýchaném vzduchu kinosálu se mohli přesunout do Klubu, kde se nejenom promítalo video, ale i podávalo občerstvení a byla možnost pohovořit se známými i neznámými. Balo tam fajn a doufám, že na další akci nás opět pozvou.

/HP/

Znáte planetu ESEF? Ne? Děti z Klubu literární fantastiky pro děti a mládež se o ní dozvěděli taky teprve nedávno. Ale už stačily navázat kontakt s jejími obyvateli - Esefany. Esefané sami zatím na Zemi neseštoupili, ale děti dostávají jejich zprávy a úkoly, na jejichž plnění se vrhli s vervou a nadšením o to větším, že o vá-
nocích mají slíbeno setkání se samotnými Esefany.

V říjnu proběhla v Okresní knihovně Petra Bezruče v Opavě beseda se spisovateli Ondřejem Neffem a Romanem Cílkem. Dotazy se netýkaly jen vědeckofantastické literatury či literatury faktu, ale zasahovaly i do jiných oblastí, např. kosmonautika, mezinárodní politika, kriminalita mládeže atd. Těšíme se na další návštěvu a věříme, že stačíme probrat všechno to, na co minule nezbyl čas.

Zpráva z MINICONU

Ač až z Opavy, vydal jsem se na Minicon. To udivilo především dívky u prezence, neznalé zřejmě scifistů. První kontakt s Miniconem se uskutečnil už na stanici metra, kde jsem spatřil Carolu s Františkem Novotným. Pak se známé tváře začaly množit. Ke cti pořadatelů nutno přičíst to, že se dostavili všichni ohlášení hosté. Takže do čela vysokoškolského klubu Vltava mohli zasednout držitelé Mloka /či Mloků/ nebo Ludvíka - O. Neff, J. Nesvadba, K. Saudek, T. Rotrekl, I. Knínek, Z. Volný, E. Hauserová, V. Kantor, J. Pecinovský a s malým zpožděním i Z. Rampas. Po slavnostním zahájení začali pořadatelé tuto sestavu zpovídat. Na otázku jaký dojem na ně ocenění udělalo, odpovídali shodně, že velký. T. Rotrekl poznamenal, že to byla jediná cena kterou kdy dostal. Pak následovala otázka, co kdo chystá do budoucnosti. Ondřej Neff se chystá nedělat vůbec nic a prý se mu to daří, Josef Nesvadba hodlá psát paměti, Kája Saudek udělal na obecnostvo jen smutný obličej, Eva Hauserová se vrhá na biopunk. Zdeněk Rampas v nejbližších deseti dnech očekává narození druhého po-

tomka, což bylo n. Měsí v tmě. Ivaru Kmínkovi má příští rok vyjít román Utopie - nejlepší verze.

Následně byl připraven zákeřný test z dějin i současnosti fandomu, z něhož nejlépe vyšel Pepa Pecinovský. Více bodů získal jen Zdeněk Rampas, který byl ovšem hodnocen mimo soutěž.

A pak už se rozjel další program. Byl vyhlášen vítěz ankety o nejlepší klub roku. Stal se jím Klub J.Verna. Obdržel již klasickou cenu - králíka, věnovaného Frantou Moravcem. Dále byl vyhlášen vítěz soutěže O stříbřitělesklý halmochrom. Tedy vlastně vítězka, neboť hlavní cenu, funkcí stroj času převzala Vilma Kadlečková.

Poté do sálu vstoupil P. Koubský s přednáškou o astronomii. Tu jsem, stejně jako častější přednášky T.Rotrekla, probendil v přílehlém baru, kde kolevaly ... a četli nejroznější fanziny.

Egona Čierneho jsem ubezpečil, že Opava nehodlá vyhovět Evě Hauserové a nezačne křížácké tažení proti jeho osobě ani proti fantasy. Evě jsem to diplomaticky vysvětlil tím, že jsme tolerantní, což ona je údajně taky. Později v metru se k tolerantnosti přihlásil i Egon, takže nechápu, proč ti dva proti sobě ještě dělají výpady.

Ale zpět k programu. Po obědě /párek, hořčice, citrokola, oplatky/ předvedl divadelní soubor Specifik jedno dějství protiválečné hry "Zlý sen". Program pokračoval na koleji Sázava promítnutím tří filmů V.Mergla. Beseda s autorem měla následovat až po pořadu klubu TM, Věnovaném K.Vonnegutovi. Byl koncipován jako fiktivní rozhovor s autorem. A tímto pořadem pro mne Minicon 88 skončil.

/PS/

Je středa 16. listopadu 1988. Jsem silně nervózní, jen stěží se dokážu soustředit na práci. Přijede...nepřijede... přijede...

Zvoní telefon. Přijel!!!

"Ahoj, Hanko!"

"Ahoj! Přijel?"

"Nepřijel."

"Tak to?" úpín do sluchátka.

"Nezlob se, le já jsem to zvorat. Spletl jsem si datum."

Vyzní mi táhne zástup slov, jež by se na papíře nedobře vyjímala.

"Co teď?"

"Necháme to plovat, sejdem se i bez něho, aspoň se domluvíme na dalším programu." Milan Sobotík položil sluchátku s úlevou, že jsem mu nevynadala. To ještě netuší, že slovnímu přívalu neujde odpoledne.

Je stále ještě středa 16. listopadu, tentokrát 18.00. Scházíme se v knihovně jako vždycky. Ahoj, ahoj, přijel, nepřijel. Ahoj, ahoj, přijel... atd. Po půl hodině zjišťujeme, že ač bez hosta, bavíme se skvěle a velice nelibě neseme vyhoštění z budovy na ulici. Nevadí, můžeme pokračovat i jinde. Útulná hospůdka nás přijala do svých zakoupených místností. Když jsme se v hluku a kouři poněkud zorientovali, zajásali jsme, neboť jsme v jejích prostorách objevili další členy klubu, do té chvíle považované za ztracené. A zábava pokračuje...

Je středa 23. listopadu 1988. dopoledne. Jsem silně nervózní, jen stěží se dokážu soustředit na práci. Přijel... nepřijel...přijel... Zvoní telefon. Přijel!

Přijel. Pepa Pecínovský opravdu přijel a úderem 15.30 vchází do budovy OKPB. Vařím kafe, bavíme se. Netrpělivě vyhlížím další členy našeho klubu. Nikde nikdo. To zas bude fiasko! Konečně doráží Kokoska a Teo. Těsně před pátou přichází Pavel, jemu v patách Milan se zprávou, že "dvččata" mají odpolední. "galeňáci" nikde. Ostatní se slézají jako švábi na pivo.

Ala konečně se zbavujeme počátečního ostychu a beseda se rozbíhá naplno. I když ... řečlo ani tak o besedu v pravém slova smyslu, ale spíše o přátelské posezení a rozhovor, kdy se debaty zúčastnili všichni. Zajímavé bylo, že témata se obměňovala, ale přesto dvě převládala, takže konečné schéma vypadalo asi takto: SF - ženské - politika - SF - politika - sport - politika - SF - kultura - SF - atd.

Pepa Pecínovský mimo jiné vyprávěl o své tvorbě, o svém vztahu k Beatles, o tom, co v poslední době četl a co se mu líbilo.

/HP/

STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY STŘÍPKY

Takované "domácí úkoly" se už staly nedílnou součástí našich schůzek. Stačí, aby jednoho z členů napadl nápad nebo zaujala nějaká věta nebo situace. A zadá se "domácí úkol". Do příští schůzky na dané téma vytvořit povídku. Témata jsou nejrůznější, například: "Ien po atomové válce", "To jsme si s Aničkou užili", "Uvítání mimozemšťanů atd.". Jedním z nejpilnějších, který domácí úkoly plní bez odmluv, ba dokonce s nadšením, je Miroslav Sedláček. Zatím jste se s jeho jménem setkali pouze pod překlady, dnes uvádíme jeho vlastní práci.

ZÁZNAM ZE ZASEDÁNÍ KOMISE PRO UVÍTÁNÍ UFONŮ

Miroslav Sedláček

"Pánové, prosím, zachovejte Klid!" volal Ondřej Heff, prezident Evropského literárního sci-fi klubu, a domáhal se klidu předsednickým zvoncem. "Jsou čtyři hodiny, za chvíli bude svítat a já jako předseda přípravné komise pro uvítání Ufonů musím konstatovat, že naše jednání uvázlo na písku. Rudý koberec tažený až k jejich a - strálnímu talíři - nebo na čem to přijedou -, fanfáry, kytice, pionýři, chléb a sůl, špalír ministrů, přehlídka čestné jednotky - to není to pravé a je to taky obehnané. Na tom jsme se shodli. Ale co dál, pánové? Uklidněte se prosím! O slovo se hlásí generál Šofr."

"Samozřejmě k tomu budou patřit i dělové salvy. Ovšem pozor, pánové! Jaké salvy? Takové salvy, pánové, že když to spustíme, Ufonům v zažívacím traktu povolí těsnění. Akce přivítání musí být zajištěna především vojensky! Víme my, s jakými úmysly přicházejí? Každopádně dám do palpostu složit ostré střelivo. V záloze budu mít připravené na čáře Libokvasy - Blažkovičky čtyři oddíly záložních tanků. A jestliže Ufoni po nás jen trochu křivě hodí okem, rozpráším je na cucky!"

"Protestuji!" zvolal rozvázně filozof Láník, rektor univerzity. "Protestuji! Odkud víme, pane generále, že Ufoni nás ohrožují?"

Celý vesmír, byť se i zdá, že prodělává katastrofická kataklyzmata, je postaven na principech evoluce progresivní, na principech sebezdokonalování, na principech meliorismu. / tudíž i jeho obyvatelé - v našem případě Ufoní - nemohou být povahy agresivní a uchvatitelské. Psychika Ufonů, jejich povaha, jejich filozofie - to není jen neplodná spekulace, ale logická premisa - je veskreze a jen a jen pacifistická!"

"Jděte do háje, rektore, se svými premisami. Pro každý případ mám už dnes propočteny prvky k palbě raket obou dostřelů na předpokládaná místa jejich přistání."

"Já bych s vámi nesouhlasil, generále Šofre," ozval se ministr financí Bradáč, "nezapomínejte, že celá akce se nám vaším zbrojním harašením neúměrně prodraží. Co se týče raket, je pravda, že rakety - pokud je nepoužijeme proti Ufonům - budou sice po čase představovat neproduktivní nadměrné zásoby, ale uvědomte si, pánové, že až uplyne, bych tak řekl, jejich záruční doba, že je můžeme predisponovat do zemí třetího světa, kde bude po nich hlad."

"Jste držgresle, pane ministře financí," vybuhl Šofr.

"Nazývejte si mě, jak vám libo. Titul držgresle pro ministra financí pokládám za lichotivý. Nezapomínejte ale, kdo vás vojáky financuje."

"A vy nezapomínejte, že vám vaše prachy zajišťuje moje artilérie. My totiž nevíme, zda Ufoní budou v ruce držet plamě nebo kvér."

"Jako politik," vmísil se do diskuse předseda klubu lidových poslanců bratr Plakálek, "musím připomenout, že akce uvítání Ufonů je akce především politická. I kdyby Ufoní nakrásně měli úmysly agresivní, což já na rozdíl od jeho magnificence pana rektora připouštím, nevyloží karty na stůl hned -,mají-li pro politiku jen krapet nadání. Co u nás na Zemi pohledávají, to se ukáže později. A potom teprve na scénu vystoupí náš politický aparát, aby usedl s nimi za jednací stůl k projednání smluv o neútočení, smluv o vesmírných tranzitech, životně důležitých pásmech atd. Jestliže jednání zklamou a ukáže-li se, že nebude možno vléci průtahy nad únosnou hranici, pak teprve povedeme politiku zbraněmi pana generála Šofre. V tuto chvíli jde, pánové, o něco zcela jiného. Jde o to, kdo Ufony přivítá, kdo jim jako první podá ruku. Rozhodně to musí

být politik! A já navrhuji, aby to byl předseda naší strany."

Posledními slovy páchl politik Plakálek do vosího hnízda. V mžiku nastala v s lonku vřava. Z pléna se ozývaly hlasy: "Tak to teda nééé! Kde je demokratický postup. Tož to prrrr! My taky máme svého kandidáta!"

Nad rozvášněným fortissimem hlasů zněl jako pronikavá pikolka pisklavý hlas paní Jany Procházkové, předsedkyně Svazu progresivních manželek: "Fí, vy si vaříte svou politickou polívčičku z vyždímaných plínek obalamucených voličů, bratře Plakálku. V parlamentních lavicích my si vás na prstíčkách stačíme spočít-t. Vždyť vy jen taktak můžete dosíci mizerných předepsaných desíti tisíc pro registraci a tady nám vypichujete do popředí svého předsedu!"

"Prosím madam Procházkovou, aby nám tady nepištěla! Uklidněte se!" volal předseda komise Heff a rozviřoval kravál předsednickým zvoncem.

"Váš slavný předseda, bratře Plakálku, s oblibou nahrazuje myšlenky a argumenty velkolepým rozkládáním rukou!" zaútočila si ještě předsedkyně Svazu progresivních manželek Procházková.

"Chcete nám snad namluvit, že byste Ufony měla vítat vy?" namítl chabě politik Plakálek.

"A proč ne?" sekla ho znovu madam Proházková.

"Hahá! Lidi, to mě podržte! Emancipace se nám dere z hrnců na rozpálenou plotnu a libě zavání!" rozhlaholil se inženýr Olda Prátner, viceprezident Světové unie ochránců zvířat.

"Pane inženýre," ozval se filozof Láník, "paní Jana převyšuje svým intelektem kteréhokoli člena naší komise. Proč by nemohla sto-nout pod ufonským astrotalířem právě ona? A to s kyticí růží."

"Její intelekt jí nikdo nebere. To je taky jediný, co madam na sobě má," nevzdával se inženýr.

"Já nemyslím, že bych řečenou kytici měla předat Ufonům zrovna já," zauj-la pokorný postoj paní Jana. Ale hned zase vybuchla: "Rozhodně by to však měla být ona. My ženy představujeme onu lepší polovinu lidstva, a kromě toho je náš na světě nadpoloviční většina."

"Vy už jste dneska, madam, nahnala tu svou lepší nadpolovinu lidstva ke kadeřníkům a vlasovým stylizátorům a myslíte si, kdovíjaký neuděláte na Ufony dojem. Nechtěla byste jim taky předvést mod-mí přehlídku? Anebo raději striptýz?"

"Takový nápad tady byl dřív, než vy jste se na něco takového zmohl, pane inženýre. Necht se Ufoni nejdřív seznámí s tou krásnější stránkou našeho světa. Nezapomeňte, pane ochránče zvěře, že existuje-li na světě nějaká krása, pak se vtělila do nás žen."

"Nedejte se vysmát, madam! Koukněte se z okna a co vidíte? Ženský v otahaných kabátech, s pokleslým břichama, jak pajdají s nákupními taškami na vyšmajdaných kramflecích. A jestli se tu a tam blejsken nějaký trochu šarmantnější klouček, pak můžete vzít jed, že pod ním nic není."

"Jste mizogýn, příteli němých tváří, a já si kladu otázku, proč asi?" řála do živého madam Procházková.

"Nebuďte osobní, paní Jaňo!" zasáhl předseda Heff. "To sem nepatří. Pánové ticho! O slovo se hlásí ctihodný prelát Palanda."

"Bratří," pozvedl svůj hlas prelát, když předseda Heff zvoncem rozehnal kravál. "Bratří, všemohoucí Stvořitel ve své nejvyšší moudrosti stvořil nejen anděly a nás hříšné lidstvo, ale nade vši pochybnost i mimozemské Ufony. Jsem v hloubi duše přesvědčen, že také Ufoni vědí, z čí ruky vyšli. A proto navrhuji, abychom Ufonům dosvědčili, že i my lidé, stejně jako oni jsme božského původu. Byl bych proto rád, kdybychom jim na uvítanou mohli na letišti sloužit polní mši."

"Teď jste klepl hřebík na hlavičku, pane preláte! Kouzla na letišti!" řehťal se inženýr Prátner. "Já nepochybuju, že vy dovedete proměňovat víno ve vodu, a po tom vašem Jákobově žebříku vy nám můžete vlézt - víte kam?"

"Napomínám vás, pane inženýre Prátnere, Neurážejte pana preláta!" vyčítavě pronesl předseda komise Heff.

"Pardón, pane předsedo, já jsem nevyřkl to slovo, které vy máte na mysli," hájil se Prátner.

"Mám-li být urážen, tedy raději zmlkám," řekl prelát bolestínský. "Ovšem upozorňuji, pánové, že eventuální striptýz v řeči madam Procházkové by byl těžkým hříchem páchaným na nás i na Ufonech."

"Já bych taky nebyl pro striptýz," ozval se tajemník Národního olympijského výboru Hrazda. "Já jako olympioník a sportovec..."

"Vždyť jste nikdy nesportoval," přerušil ho generál Šofr, "vždyt jste nebyl ani vojákem!"

"Tedy jako sportovní funkcionář a veřejný činitel, mohl bych

místo striptýzu zorganizovat stovku - lépe dvěstovky - anebo řekněme tisícovku prvotřídních kulturistů, nejlepších šampionů našeho kontinentu. Mám za to, že by tento náš exkluzivní výběr lidstva udělal na Ufony patřičný dojem."

"Vy si myslíte, drahý pane," přihlásil se politik Plakálek, "že ti vaši mužové s pozoruhodnými svaly by byli také schopni vést s Ufony diplomatická jednání? Domníváte se snad, že někdo z těch vašich dobrých hochů se skvělými svaly by svedl skvělou uvítací řeč?"

"Pane předsedo klubu lidových poslanců, já nehovořím o uvítací řeči. Já jsem jen přesvědčen, že každý z těch našich hochů by set-sakra řácky dovedl Ufonům stisknout pravičku!"

"To je taky všecko, co ono divedou!" skočila mu do řeči předsedkyně Svazu progresivních manželek madam Procházková.

"Neskákejte mně do řeči, vy intelektuálko!"

"Tak prosím, tady to slyšíte, pánové. U nich je pojem intelektuál nadávkou! Ti vaši supermani dovedou na sobě vypěstovat pár kilo svaloviny z těch metráků jídla, co jim na stůl natahají jejich manželky. Ale to je taky všecko! Připomeňte těm svým hochům, aby z miliónů buněk mozkové kůry využívali více než jen padesát!"

"Ale přátelé! Prosím klid!" tišil narůstající bouři předseda uvítací komise Heff. "Jako džentlmeni bychom měli přivítáním pověřit přece jenom ženu."

"To je ovšem falešné gentlemanství, pane předsedo!" namítal tajemník Národního olympijského výboru Hrazda. "Já se divím, že zrovna vy - hlava literárního sci-fi klubu - tak mluvíte. Vy si píšete povídky, dáváte si je ilustrovat a právě těm vašim ilustrátorům naši svalnatí hoši stojí jako nedostižné modely, pane!"

"To jste na omylu, pane! Nejlépe se nám prodávají ženy! Myslím tím samozřejmě ženy náležitě zobrazené beze všech zbytečností na obálkách našeho sci-fi písemnictví."

"Přátelé," pokoušel se smířit obě strany filozof Láník, "přátelé, druh homo sapiens bychom neměli ad infinitum pojímat jako tvora bisexuálního - vir et mulier, Apollon a Afrodité. Jak je vidět, má to své zádrhele. Z filozofického aspektu je vhodnější a výhodnější operovat ideálem člověka coby tvora invariabilního, sexuálně

nerozlišeného, člověka an sich - tedy pouhého nositele myšlení. Ovšem je zde ta fatální skutečnost a není zbylí, než abychom se již zítra Ufonům představili ve své nahotě, jako pouhý živočišný řád, takoví, jací jsme: totiž muž - žena. K syntéze člověka an sich, člověka jako nositele intelektu se časem Ufoni musí dopracovat sami. My se jim musíme prezentovat bohužel jako sexuálně ambivalentní. My jim nesmíme nic předstírat, nic ukrývat."

Vy, doktore, tady pořád dokola přežvykujete tu svou filozofickou kaši," ozvala se opět předsedkyně Svazu progresivních manželek, "a dospěl jste tam, kde jsme už byli. Totiž nikam. Mám vaším výro- kům rozumět tak, že se budete Ufonům prezentovat tak jak jste, že jim nebudete nic předstírat, nic zakrývat, že je přivítáte bez trenýrek?"

"Hahá, bez trenýrek!" vyprskl inženýr Prátner. "Nemá-li se nic předstírat, nic zakrývat, tak v tom případě bych byl pro to, aby Ufony přivítal párek šimpanzů z naší zoo - Buffo a Dodo! Ti jsou zce- la bezprostřední, takoví jací jsou - opice an sich, pane rektore. Ostatně svět zvířat na naší plantetě je daleko širší a bohatší než svět moudrého člověka."

"Jako člověk, jehož osudem se stalo peněžnictví," řekl náhle mi- nistr, "se ptám, proč by Ufony skutečně nemohli vítat šimpanzi, pá- nové? Ušetříme na striptérkách a dalších banalitách, odpadnou tady mezi námi veškeré spory a nebídne-li pan inženýr Prátner za předve- dení šimpanzů rozumnou cenu, pak až je přivítají šimpanzi."

"Pane ministře, vy pracujete s devítimístnými ciframi jen to- luskne, a tedy dobře víte, že já se svými šimpanzi, s několika ko- šíky banánů a šlehačkovými dorty se klidásko vejdemo do vaší kolon- ky nadepsané jako Různé. A taky dobře víte, co všechno se dá do tako- vé kolonky spláchnout."

"Protestuji!" vytáhla svou pikolku předsedkyně Svazu progresiv- ních manželek. "Vy, inženýre, se chcete blejsknout svými opičími odkojenci! Vidím vám až do ledví a ještě níž: vaši opičáci podají Ufonům své packy, aniž by chápali, která je pravá či levá, která je přední nebo zadní, a hned za nimi se k Ufonům rozběhnete jako první člověk vy sám, a to jenom proto, abyste se dostal na první stránky novin a do filmových žurnálů!"

"Jste závistivá a ješitná, madam. Má ruka podaná Ufonům je stejně dobrá jako ruka kohokoli jiného. Dovedla pracovat a v případě potřeby dovede i škrtnout, madam!"

"Pane předsedo, inženýr Prátner mě ohrožuje na hrdle. Jste průhledný, otče opičáků! Stylizujete se do role supermana!"

"Nebuďte osobní, madam. A vás volám k pořádku, inženýre! Máte před sebou dámou!" napomínal předseda a dal znovu zaznít svému zvonci

"Ona začala!"

"To není pravda! On začal se svými impertinentními opičáky!"

"Madam," obrátil na sebe pozornost politik Plakálek, "když nás tak pozorují, vidím, že sotva kdo by označil kohokoli z nás za supermana. Což abychom k prvnímu kontaktu s Ufony nastrčili někoho jiného. My totiž stále nevíme, s jakými úmysly Ufoni přicházejí. Zdivořilostní návštěva? Či okupace?"

"Koneckonců," přihlásil se filozof, "jestliže neustále utápíme naše jednání v bezvýsledných šarvátkách, bude i lépe, kdybychom první styk s Neznámým postavili něco skutečně impozantního, a to opravdického supermana."

"Máte snad na mysli něco konkrétního?" otázal se předseda.

"Ovšem!"

"Kdo to je?" chystal se předseda stébka.

"Simson Hoare! Vy jako prezident Evropského literárního sci-fi klubu se také v jedné z vašich prací o něm zmiňujete."

Předseda nervózně poposedl a zrozpačitěl.

Filozof přešel na okamžik k příruční knihovně, vytáhl odtud nevelký svazek a řekl: "Dovolte, abych vám představil mistra Simsona Hoara tím, že budu citovat z jeho životopisu."

Salónek ztichl.

"Pánové, cituji, co o sobě říká sám Velký Simson: Nezapomeňte také, že mám za sebou roky u Námořní pěchoty Spojených států a později u Zelených baretů, se vším všudy, s Vietnamem v sedmdesátých a Paraguaji z kraje osmdesátých let, a pak v nepřetržitém sledu se střídala Burma, Kuvajt, Jižní Afrika, Španělsko, jak už šly dějiny světem. Viděl jsem mnoho lidí umírat a nepopírám, že sám jsem byl u zdroje mnoha umírání, abych to řekl ohleduplně, a co víc, že zdaleka ne vždycky šlo o umírání salonfihig, jak říkával jeden zpustlý cizinecký legionář, se kterým jsem se setkal v Surabaji.

Rozumem jsem se vyrovnal se smrtí. - Tady je to pozor, pánové, -
Chápu a souhlasím, že bude spravedlivé, když zemřu, dokonce když
zemřu dlouze a strašně. Jenže moje tělo se příšerně bojí doteku bo-
lesti. Nemohu za to. Ostatně abych nesváděl všechno jen na tělo:
rozum má také strach. Dobře ví, že smrt je vlhká a páchnoucí, a do-
vede předvídat, co se stane... Vidíte, pánové, tu kvalitu? Vyrovnal
se se smrtí a je schopen všeho. Jsou-li Ufoni nebezpeční, dovedl by
jim zajisté čelit. Má pro to předpoklady. Hravě by nám vycvičil po-
třebný počet oddílů zelených baretů. Dovede, jak říká, i předvídat!
Cituji dále: Pracoval jsem tenkrát ve výcvikovém středisku Zelených
baretů ve Fort Taxona, Wisconsin, USA jako instruktor pro přežití.
Pánové, Fort Taxona, Wisconsin, USA - to mluví samo za sebe! Má te-
dy nejvyšší možnou kvalifikaci! Na poznámku jakéhosi poručíka, patr-
ně také Američana, že je nejvzděláníjší zabiják v tomto koutku svě-
ta, Simson Hoare skromně říká: Nevím, co se o mně povídá, ale je
pravda, že jsem v životě trochu studoval a trochu zabíjel. Všimněte
si, pánové, - pan prelát si již také zajisté jako první povšiml -
té křesťanské skromnosti: trochu studoval a trochu zabíjel. Však ho
ta práce taky trochu poznamenala. Cituji dále: Sáhl jsem si na ru-
dou jizvu, která se od temene přes čelo táhne do prázdného důlku
levého oka, odkrajuje polovinu ucha a končí ve zbytecích bílých vla-
sů na zátylí. Kdysi mi kdosi chtěl bůhvíproč uříznout hlavu, ale já
jsem cuknul. Pánové, Simson Hoare je nanejvýš velkorysý. On už si
vůbec nezatěžuje paměť podrobností, kdy mu kdosi z jakéhosi důvodu
chtěl odříznout hlavu. Je štěstím pro naši generaci, že člověk ta-
kových kvalit ještě zvečas ucuknul. Dále se tady čte: Nejsem měkko-
ta, Harrisí, ale v Burmě jsem trval na záruce deseti procent naděje.
Tedy podle těch jeho deseti procentech naděje, pane ministře financí,
usuzují, že ani v korunách by pro nás nebyl tak drahý, uvážíme-li
zvláště, že má tři doktoráty. Ovšem na přesném plnění finanční smlou-
vy, to on by trval! Sám o sobě dále skromně říká: ... na mně je vi-
dět, že nepotřebuji péct netopýry a čouhat k fuseklám, a pokud jsem
nějak perverzní, tak se to projevuje spíše jenom tím, že studuju a
mám doktorát přírodních věd, etnografii a filozofie... Pokud ale mě
budete platit tak dobře, jak stojí psáno ve smlouvě, pojedu s vámi.
Koneckonců potřebuji pár týdnů prázdnin, abych dokončil jistý pře-

Klad ze sanskrtu. Já nevím, přátelé, kdo z nás - jak tady sedíme - je mocen překladu ze sanskrtu, ale rozhodně jeho znalosti tohoto jazyka budou i pro Ufony překvapením. A přitom - jak se zdá - bude pro naše účely nejen vhodný, ale i svolný, protože dál tady říká: Co je mi platné, že jsem v dvanácti souložil s černoškou. Takový mozek přece jen nemám a vždycky budu jen výkonný orgán, v nejlepším případě zbraň v ruce někoho jiného. Teď jsem nástrojem tohoto impotentního opékače netopýrů. - Nu, co tomu říkáte, pánové? Já bych to bral."

"To je samozřejmá věc! Hoare je náš člověk!" zvolal kdosi s salónkem zavládlo bezmezné nadšení. Ozvaly se výkřiky: Ať žije Simson! Simson přivítá Ufony! Hoare jim zatne žílu! Simson je jednička! Moje artilerie bude Hoara podporovat! Nechť bůh žehná Hoarovi! Simson musí být kapitánem našeho národního mužstva! Ufonům to ve Fotbale nandáme. Na Hoarovi náš stát šetřit nebude! Ideálem našich žen a dívek je Simson!

Předseda komise Heff stál za svým stolem zaražen a neodvažoval se sáhnout na zvonec.

Ze okny již svítalo. Komise vstávala od stolů, židle třískaly, všichni se hrnuli ven.

"Chvála pánu bohu, že to máme z krku!" povzdychl si s ulhčením prelát Palanda a jako poslední se belhal k východu. Na schodišti ještě zhlédl madam Procházkovou v sukni vykasané do půl stehén, jak si na punčocháčích nasliněným prstem zalepuje spuštěné očku. Když vyšel před budovu, překvapením strnul - vysocí černí Ufoni sveřepých tváří, navlečení do dlouhých matových plášťů, rozestavovali po všech ulicích a nárožích po zuby ozbrojené hlídky. Středem náměstí odvlékala skupina Ufonů uvítací komisi s řetězy na ruku.

Členové komise se zděšeně ohlédali a jejich zoufalé zraky jako by se ptaly: Proboha! Kde zůstal Hoare? Kde jsi Simsone?

Vtom prelátovi přes rameno nakoukla madam Procházková. Jakmile pochopila, co se děje, mrskla sebou jako lasička j nejbližší místnůstce označené písmeny WC, zabouchla za sebou dveře a zaklapla zástrčku.

Slunečné počasí

Joe Haldeman

Gniha pravdu o Skaze žáká,
o Lydech, co před Fichremse 'kryjí co fóká,
před Možem a Nebem, každich osumdeset let,
a řekne, proč měl zachino't Sviet,
a v tom, jak po prvé první Lydé
se k Severu prodraly namachavte,
utykali před Sluncem, co Sazu zesilalo,
když Buch ničil život, když vše začínalo.

Gniha 1,1,1-4

Byl to Lars Martin, kdo se musel ujmout nevďěčné úlohy kontrolora. Seděl na můstku pod plátěnou stříškou a před ním stála váha s miskami, kterou vzali z tržiště. Měl hromádku vodotěsných pytlíků z rybí měchuřin, a zápisník se jmény všech obyvatel města. Na jedné misce ležela dvě závaží, ne větší než pěst, na druhou kladla každá rodina ty věci, které si chtěla vzít s sebou na sever. Dvě závažíčka nevážila ani dvacet liber, takže všechny rodiny se mezi sebou hádaly a pak se ještě všichni dohadovali s Larsem.

Lars byl nositelem knih /což v tomto městě mělo doslovný význam/, jeho čitelné písmo a znalost počtů rozhodly o tom, že byl jmenován kontrolorem. Jenže byl zároveň člověkem velice citlivým a pro svou úřední neoblomnost velice trpěl. Hromada odložených pokladů vedle něj panenky, nádherné oděvy, soupravy misek i jídelní servisy, drahocennosti a dokonce mince - se zvětšovala. A byly tam i knížky, což jej zraňovalo nejvíce. Většinu z nich napsal právě on.

"Pořád málo, Frede," Fred neměl žádnou rodinu, takže měl povolenu plnou váhu. "Proč nevezmeš jednu z nich?" Z hromady odložených věcí vytáhl Lars několik knížek a pečlivě je rozložil na stole.

"Většinu z nich jsem už četl," odpověděl Fred. Zvedl exemplář *Metalurgie*, která patřila městu. "A tuhle znám nazpaměť."

Lars prohrábl hromádku mincí a zlatých cihel. Nic jiného se ve Fredově zavazadle neobjevilo. "Až se vrátíme," řekl, "budou ty knížky cennější než zlato a stříbro."

"Tohle říkáš každému," zasmál se nevesele Fred. "Cítím s tebou, protože to nejlepší t mojí práce je taky pryč."

"Ale to je přece něco úplně jiného," řekl Lars, kterého už lidská hloupost unavovala. "Po tom všem ty pruty klidně zase můžeš vyrobit."

"A ty zase napsat ty knížky."

"Dvě nebo tři bych možná dokázal," přiznal Lars, "ale ty ostatní... ze vzpomínek starého Johansena bych dokázal rekonstruovat Dějiny, z tvých zase Metalurgii. Podobně to snad půjde s jinými. A vypůjčíme si knížky z ostatních měst. Budeme-li mít peníze a oni ty knížky."

"Zatím to vždycky šlo."

"Opravdu? V každé Zkáze zratíme hodně knih."

Fred pokrčil rameny.

"No, snad to není zas až tak špatné. Ty, co máš v hlavě ti přece nikdo nevezme. Takže zbudou ty nejlepší: Takže - žádná ztráta se vlastně nekoná."

Lars věděl, že si z něj Fred střílí, i když částečně s úctou. Bylo mu také jasné, že když něco vysvětluje, mluví s dospělými jako s dětmi. Byl to zvyk - učil děti číst a počítat - nebo roztržitost. Když se přitom přichytil, považoval to za velice zábavné. Vtip, dalo by se říci, že z éry dobývání, i když samotné to slovo z jejich jazyka už dávno zmizelo. Dobývání zemí je luxus, který si jejich rasa už dávno dovolit nemohla. Každé čtvrté pokolení se muselo připravit na kosmickou katastrofu, z níž se následující tři těžce dostávaly.

Svět, to byla jejich planeta, Slunce zase dvojhvězda, kolem níž Svět kroužil. To ostřeji svítící Slunce způsobovalo Zkázu, když každých osmdesát let rozžářilo. Jejich vzálení předkové planetu nazvali Dítětem, zrozeným ve čtvrtek, když se stracení vynořili z temného nekonečna před dvěma tisíci let. Jejich loď byla poškozena a zásoby rychle mizely, takže Rada starších přijala zásady regulující kanibalismus. Dítě, zrozené ve čtvrtek jim připadalo z oběžné dráhy jako neuvěřitelný zárak - ledové čepičky a mezi nimi zelený globus s teple hnědými a mihotavě modrými skvrnami. Přistáli a zjistili, že se semena i sazenice v půdě dobře cítí, že v moři žije nepřehledné bohatství živých tvorů. Jedinými živočichy na pevnině ale byla jen červí a hmyz v několika málo druzích.

Předpokládali, dokonce už před přistáním, že tato planeta ač vypa-
ř. tak pohostinně, je naprosto cizím světem. Hlavní hvězda byla dvo-
jitá a spolu s planetou se otáčela v jedné rovině stejně jako Země,
její Slunce a Jupiter. Osa planety byla k ekliptice kolmá, takže ji
osvětlovala jednou jedna hvězda a pak zase druhá, což způsobovalo změn-
y ročních období.

Ale některé geologické vlastnosti a zřejmá neschopnost planety
zrodit rozvinutější formy pevninského života způsobily, že si vědci
začali pozorněji všimnout slunečních dvojčat. Zjistili, že větší z nich
je cyklická nova. Více méně každých osmdesát let krátkodobě vybuchuje.
Za největší intenzity světla je planeta zasažena žářem stokrát silněj-
ším než obvykle.

Takže se stalo, že je ani první Zkáza nezaskočila. Měli dvacet let
na to, aby si promysleli způsob záchrany. Nepodařilo se ale najít je-
den způsob, který by byl přesvědčivě lepší než ostatní alternativy.

Mohli se pokusit přežít stejně jako ryby, které se skrývaly hlubo-
ko na mořském dně. Tak by byli odděleni jak od záření, tak i od nepo-
hobně hrozných podnebních podmínek silnou vodní vrstvou. Jenže, jak
hluboko je nutno se skrýt? Neměli ani čas, ani zařízení na to, aby
se mohli dostat do potřebné hloubky. Voda by přece mohla být daleko
nepřátelštější než pevnina a bezpečnou hloubku neměli jak spočítat.
Takže tento způsob záchrany museli opustit.

Protože Može pro ty sou je 'ynie,
co zrodili se v Hlubynie.

Vy ste Otcove.

Voda neny pro hžišneho Človieka,
tak do Može neht neutieka.

Vy ste Otcove.

Gnitha 1,4,26-2°

Odvrhli i zahrabání do země, jako to dělali červi a hmyz. Dokonce i
v nejklidnějších dobách byla pevnina značně seismicky aktivní. Teprve
póly tuto hádanku vyřešily. Zvláště severní, kde vysoký kráter takřka
na vrcholku světa tvořil přímo přirozenou pevnost. Jeho skalami va-
prsky Slunce nikdy nedokázaly proniknout, takže tam vládl ukrutný

ohlád s tím by si ale porazit dokázali.

Problémem byla doprava. Jediná průzkumná loď, jejíž pomocí zkoumali planetu, nemohla vzít mnoho lidí. Měli, ale nářadí a dostatek dřeva, takže otevřeli nejrůznější učebnice pro kolonisty a začali studovat stavbu lodí a navigaci.

Konečné rozhodnutí bylo prosté a odvážné. Mnozí dokonce tvrdili, že bláznivé. Bylo třeba vyletět s lodí na oběžnou dráhu a přečkat katastrofu ve stínu planety. Jenže inženýři nemohli zaručit, že loď vůbec vyletí až tam, kam bude třeba a bylo jisté, že s poškozeným řízením by mohla dělat psí kus.

Nakonec se rozdělili na dvě skupiny. Tětšina kolonistů budovala flotilu, která je měla odvést na sever.

To varovalo ty, co chtěli zůstat na Měsí,
chtěli jenom sebe ochránit.

Vy ste Počatek.

Tak pravil. Neposlal na ten Svět Ruch,
by člověk na Aiem žít mohl.

Vy ste Počatek.

Gniha 1,4,34-37

Skupinku, která se rozhodla použít loď, rychle opustilo štěstí. Motor vysadil ani ne v kilometrové výšce a spadli do moře. Po mnoho let bylo vidět trosky kosmické lodi v plytké vodě a nakonec se staly základem kolonie dlouhověkých organismů, připomínajících korály. Pak se zapomnělo, kde leží a když odešlo několik tuctů pokolení, přešla celá ta historie mezi mýty a báje.

Ani ti, kdo se vydali na sever, to neměli snadné. Zamřela jich více než polovina. Část během obtížné plavby polárním mořem, ale většina za největší bouře, zuřící jednadvacet dnů. Důsledky bouře byly horší než předpoklady těch nejpesimističtějších vědců. Snad to bylo i dobře, protože stratili i více než polovinu obilí a potravin.

Věděli, že moře stoupne, a tak přenesli vše, co nemohli vzít s sebou, do hor. Dobytek, semena a ostatní nezbytné věci pluly s nimi spolu se zásobami potravin na rok. Po přistání rozebrali loď, udělali z nich sáně a většina už dorazila ke kráteru. Jeho vnitřek byl příhodně rozdělen na jeskyně, takže se nomádově obezdili a čekali.

Ale jeskyně byly položeny příliš nízko – i ty, v nichž byl ustájen dobytek – všechny se vyplnily vřící vodou, když bouře dosáhla svého vrcholu. Na cestu se vydalo dvanáct set lidí, kteří měli osm set kusů. Když se vyhnali z jeskyní po opadnutí vody, bylo jich pět set, dva kohouti a slepice.

Bez tažných zvířat byl návrat k moři daleko pomalejší než cesta do kráteru, přestože se cesta zkrátila o třetinu. Přiblížili k saním kola a tlačili je a táhli močálem, který se každou chvíli připravoval zamrznout. Pak sáňe rozebrali, vyrobili z nich lodě a teplými moři pluli do země, kterou kdysi nazvali Primus.

Našli svou zemi zalitou, ale to nikoho nepřekvapilo. Hůře na ně zapůsobily hory, které byly dočista oholeny a nezůstala na nich ani stopa po skrýších se zbožím, zápisky a nástroje. Většina věcí byla nendůvěrně ztracena, mezitím i lodní knihovna a klonovací materiál, bez něhož nemohli obnovit své stáda.

Lars Martin a jeho současníci žádnou z těchto událostí neznali. Jedinými psanými odkazy z "dávných dob" byly Šexpírovy sonety, z nichž dvanáct přecházelo z otce na syna jakožto tradice jisté rodiny, a pak kniha, kterou zvali různě – Buchova Gniha, Gniha Bucha nebo prostě Gniha. Tento spasek byl napsán většinou dosti mizernými jamby se stejné špatnými rýmy a byl směsí mýtické historie s morálním průvodcem.

Šexpírova kniha byla dílem, které se Lars naučil z paměti slovo od slova, ale přesto jeden její exemplář přidal mezi své nemnoho vážící věci, a Gnihu studoval neustále. Ne pro to, aby z ní čerpal morální zásady. Měl vlastní, dosti kovenční, jimiž byl v rámci rozumu věrný.

Fred si pořád z Larse mírně utáhoval:

"Například ta Gniha, kterou pořád čteš. Snad si nemyslíš, že má cenu alespoň zlámaného groše."

"Mluv vážně, Frede."

"Však celou tu dobu taky vážně mluvím." Otevřel knihu a otáčel stránky popsané rytmickými verši. "Napůl vážně. Myslím si, že je dobrá akorát tak strašit děti, aby se pořádně stavěly do lajny. Na nic víc."

"To je ale hrozný omyl. Je to to jediné, co nám zůstalo jako svědectví dávných dob. Všechno ostatní jsou jen kecy, opakované z pokolení na pokolení."

"Furt dokolečka," zavřel Fred knížku. "Něco ti řaknu. Někdo si jednoduše sednul a vyčouval si to z prstu. "Úmysl, nic než úmysl."

Samueltownu už po třetí generaci nebyl kněz a většina obyvatel města sdílela Fredovo pohrdání tímto zaměstnáním.

"Ale to přece není pravda!" začal Lars, ale Fred jen přerušil roztaženou dlaní a výbuchem smíchu. "Dej pokoj. Škoda řečí," řekl, dokonce měl i pravdu, a odešel.

Lars přikývl, Fredovy drahé kovy strčil do pytlíku s rybího měchýře a přilepil na něj jmenovku. Zapsal obsah pytlíčku do zápisníku a hodil ho na hromadu k ostatním. Přimhouřil oči a pohlídl na Slunce, visící nízko nad obzorem. Ještě hodinu, pak to všechno odnese do skladu a půjde domů.

Za několik dnů už bylo na moři osm plachetnic, vybavené pro případ bezvětří vesly. Podělili všechno co nejpečlivěji, takže na každé z lodí byl stejný počet lidí a stejná váha nákladu. Nákladní prostory byly naplněny většinou semeny a potravinami. Budou muset být velice šetrní, aby jim zásoby vydržely rok nebo i víc, dokud vody neopadnou natolik, že budou moci osít pole a ryby začnou brát.

Když vál příznivý vítr a nesly je příznivé proudy, měli dost času na spory o Gntku. Lars, Fred a starostkyně města, již nazvali podle jeho jména paní Samuel, odpočívali ve stínu po hodinovém čištění ryb. Byla to mizerná práce, hlavně kvůli odpadkům, hromadícím se v korytu na přídě a ušivaných jako návnada.

Zvlášť špatnou náladu měla paní Samuel. Byla rolnicí a po třicet let obdělávala stejný kousek půdy. Přežila dva manžely. A za několik měsíců budou její sady a vintce pokryty padesáti sáhy vřelé vody. Bude-li chtít opět orat, bude muset začít na holé skále. Opřela se lokty o brlení a dívala se do inkoustově modré vody.

"Prý jsi mluvil s knězem."

"Ano. S tím s Carroltownu. Byl jsem tam vypsát si poznámky z Gntky."

"Dokázal to nějak vysvětlit?" Její hlas zněl tvrdě, i když byla blízko pláče. "Proč to všechno? Proč, když jsme sotva začali, musíme tak rychle..."

"Měl, odpověď na všechno, že?" umísil se Fred. "Taková ji vždycky

mají."

Lars pokrčil rameny

"Myslel jsem, že víš, co si o tom myslím."

"Jistě, Jenže ty seš o tomhle ohledu blázen." Fred odtrhával třísku z prkna na palubě. "Takže tvý názory mají sotva poloviční váhu."

"Týborně, můžeme to rozhodnout hlasováním," řekla paní Samuel. "Slunce mají zůstat tmavá. Ano nebo ne, hlasujte."

"Nemůžeš neuznávat argumenty kněží jen proto, že je říkají ont. Znájí taková fakta..."

"Ale ty se pleteš stejně, jako ostatní," přerušila jej paní Samuel. "Uznávám, že toho hodně znají. Samotně. Ale všechno nebo skoro všechno, špatně..."

"Takže bys nedokázala ocenit znalosti toho kněze," řekl Lars. "Působí ohromným dojmem. Obětoval celý život, skoro osmdesát let, aby je získal."

"Tudoval, ale otázka je, zda něco pravdivého?" Otázal se Fred. "Slyšel, jak se tomu říká, božský hlas."

"To já taky. Když jsem spal, řekl mi Bůh! Frede, nedělej si těžkou hlavu a seď se založenýma rukama. Práce v tý pitomý kovárně je jen mozol na mozolu. Je to pravda a nikdo mi nechce věřit."

"Ten kněz a všichni jemu podobní jsou jen neužitečná sebranka," řekla paní Samuel. "Jako příživníci, přísátí k rybám. Berou, ale nic nedávají."

"To platí i o mně?" otázal se Lars.

"Ne. Ty těžce pracuješ, to dobře vím. Měla jsem kdysi doma šest dětí, všechny najednou. Jak si vůbec dokážeš poradit s šedesáti, to prostě nedokážu pochopit."

"Probouzím v nich touhu po poznání. Pak sedí tiše a uvažují. Aspoň většina z nich."

"To je dětská přirozenost," řekl Fred. "Jsou zvědavý. Dospělí z toho většinou vyrostou. Ten tvůj milovanej kněz je děčko s dlouhými vousy."

"Možná, že ano. Alespoň v určitém smyslu. Ale to, že jsem se s ním setkal, to je... nejdůležitější událostí mého života. Právě kvůli němu jsem začal uvažovat o Gnize."

Fred se zasmál.

"Měli jsme ho raději vyřadit a ucpát."

"Řekl něco důležitého?" otázala se paní Samuel.

"Ukázal." Lars se sehnul a soustředil. "Ještě jsem vám to neřekl?"

"Mnějsi to říkal," odpověděl Fred.

Paní Samuel ho probodla pohledem.

"O pravdu?"

"Jak s tím Lars skončí, tak mě probuď," řekl Freed.

"Neukázal mi to osobně," začal Lars. "Na cestování je už starý. Ale nakreslil mi mapu a dal mi průvodce."

"A kam jste šli?" zeptala se paní Samuel.

"Na nějaké místo dost daleko za Garroiltownem. Do jisté jeskyně v horách. Jak dobře znáš čtvrtou kapitolu prvního Odkazu?"

"Moc ne. Je tam něco o první Zkázce, ne?"

"Ano," potvrdil Lars ignorujíc Fredovo chrápání. "Vypráví se tam o tom, jak jedna skupina chtěla uprchnout před Zkázou tak, že se vrátí na loď, kterou se sem dostali. Vylétli, ale loď spadla a všechny je zabíjela."

"Vzpomínám si," řekla paní Samuel.

"No a Gnitha říká, že jich bylo jednapadesát a ještě říká, že se kapitán jmenoval Chu," Lars se zvedl. "Ukážu ti, dovol, přinesu..."

Phynula rukou, aby se posadil. "Mluv, mluv. Věřím ti na slovo."

"Loď na nebi," zabručel Fred.

"V té jeskyni byla slova vyřezána ve skále. Nebyla dobře čitelná. Byla tak stará, že se kámen už rozpadal, i když tam nepronikal ani vítr ani voda. Písmo bylo velice podivné. Nikdy předtím jsem neviděl podobné. Nápis zněl: 'Na památku prvních obětí nové - tato slova nechápu, bylo to určitě něco o Zkázce - a pod tím jednapadesát jmen. První znělo Chu.'"

"To není žádný důkaz," Fred otevřel jedno oko. "Může to být starý, co by ne. Ale co když nápis vytesali stejní kněží, kteří vyrobili Gnithu? Všechni je to ejn pohádka pro děti."

"Ale, Frede... musíš přece uznat, že existuje alespon malá možnost, že je ten nápis autentický a že je památkou na událost, k níž tehy došlo."

Fred se na něj usmál a zavřel oči.

"Lodě na nebi."

"...a říká-li tato část Gnihy pravdu, jsou ostatní snad také pravdivé. Ano, určitě se tam mluví o skutečných událostech."

"I to o příchodu z jiných světů?" otázala se paní Samuel.

"Souhlasím, připustím, že právě tato část není úplně pravdivá," přiznal Lars. "Možná, že se opisovač kdysi dávno, před staletími, spletl."

"Tohle jsou tvá první rozumná slova za několik minut," řekl Fred se zívnutím.

"Frede, přesto ale... Dokonce i ty bys mohl přijít na to, že tam nebyl vzduch."

"Nemohl bych," odvětil Fred. "To bych nedokázal."

"Čím jdeš výše nahoru, tím hůř se ti dýchá. Takže je snad logické, že v určité výšce není vůbec vzduch."

"Ale..." začal Fred.

"Ale oni byli tak vysoko že jim cesta dolů trvala dvacet osm let."

"Ale když tam není vzduch... tak co tam teda je, bo?"

Lars pokrčil rameny.

"Nebe, prostě nebe."

"Nezapomeň na hvězdy," řekl Fred. "Všechny budou kolem tebe jako svatojánské mušky."

"Možná, A jsou-li ale hvězdy příliš daleko a nedokázal by ses k nim nikdy ani přiblížit?"

"Možná, že jo, možná, že ne. Možná, že bys to měl zkusit... Vynesl by ses tak vysoko do vzduchu, že by se ti zatočila hlava a trochu by se ti v ní rozjasnilo."

"Některé z nás to trochu mrzí, Larsi," řekla paní Samuel. "Věnuješ příliš mnoho času na studování celé té Gnihy. Všechny ty výkresy, náčrtky a já nevím co ještě."

"Svou práci dělám poctivě."

"To vím. Ale vypadá to jako neprominutelné marnění času a talentu." Lars zdokonalil vodní pumpu a mimo jiné vynalezl promazávanou hřídel ke kompasu. "K obnově budeme potřebovat všechnu tvou vynalézavost."

"Já si svou práci uážlám," stál a opřel se o brlení. "Copak to nevidíš, že odsuzujeme sami sebe a všechna budoucí pokolení k ...že

jsam to my, kdo zavíná, že se život nikdy nezmění. A nehude to jiné, s dokud se nenajdou lidé ochotní marnit svůj čas a talent na zjišťování příčin, proč se všechno děje tak, jak se to děje."

"Prostě se to tak děje," řekl Fred. "A na tom nic nezměníš."

01

Občas přilíš ostře oko z Nebe září.

A často se jeho zlata tvář skrývá v kalamáži,

a každý, kdo přijde z dalky, po čase odchází.

Dvacátá čtvrtá Zkáza nebyla ani horší ani lepší než těch třiatdvacet předchozích. Lidé se dokázali zabezpečit lépe než před prvními, takže jich nepadlo více než jedna pětina ze zdravých. Mezi starci a dětmi měla smrt přece jen větší šanci.

Svět se připravoval stejně jako po milióny let. Dříve než se nova rozjasní, skryjí se ryby v hlubinách, ve studené vodě, kde strnou. Hmyz se zabalí do stříbřitých kukel a semena sezónních rostlin na sebe vloží pancíř z tvrdého vlákna.

A jednoho dne vzrostlo sluneční světlo na stonásobek, způsobilo obrovský požár lesů od pólu k pólu, a když plameny uhasly, začalo se moře vypařovat a vřít. Z celého světa zbyl jen popel, rozhášený prudkými větry, rozbouřenými přehřátou párou a ozónem. Moře se zvedlo a vřící voda zalilo pusté roviny a nížiny. A když konečně nova pohasla, začaly padat prudké lijáky.

V nejistém úkrytu jeskyní se ženy a muži choulili kolem chvějících se plamenů lampiček, nedokázali usnout ani mluvit, protože venku neuvěřitelně skučel vítr, ten vítr, který dokázal oddělit kosti od masa a vrhat je na druhou stranu světa.

První déšť byl vřelý a okamžitě mizel zpátky vzhůru k obloze. Planeta, která předtím vypadala tak zeleně a modře, teď zářila zlověstnou nepřátelskou bílou barvou. Zakrátko část vody zůstala na povrchu planety, vítr ztlchl do síly sotna uragánu. Pršelo dlouho a vydatně.

Když vyšli ze svých nor, byl už déšť jen teplým mrholením. Po té době než stačili rozbít tábory, se objevilo i tmavě modré nebe mezi mraky a slunce zazářilo, když se několikrát převalilo přes obzor. Bláto schlo a lidé opustili polární kráter toho dne, kdy napadl první sních.

Traceli se na ostrovy, které kdysi byly pohořími, pod nimiž ležel

Samueltown. Ztratili pouze sedmdesát osob, polovina z nich přežila katastrofu, ale tajuplně zmizela i se svou lodí.

Lars se vydal na vrch, v němž si hluboko zakopal skříňku plnou knížek a jiných cenností. Poznamenal si to místem dlouhým řetězem, připraveným k jednání s drátem. Ostatní ten úkryt nikdy neobjevili.

Na úbočí kopce navršili kompost, zasadili rýži, zaseli ječmen. A pak pluli s lodí od jednoho vršku ke druhému a všude dělali totéž. Pak čekali, až se polí smísí nehluboká voda.

Mine patnáct let, než přijdou první bohatě žně.

Paní Samuel a Lars byli už dlouhá léta přáteli, krátkou dobu dokonce byli i milenci, ale skončilo to nějak do ztracena. Fred byl stále utočnější. Lars se ale vnitřně ujistěoval stále víc, že pravdy Gnihy i jsou neittřesitelné, jenže zahalené. Většina obyvatel Samueltownu si Larse velice vážila, i když si o něm myslela, že je trochu podivínský. Jenže Fred se stal vůdcem hlasité menšiny, která vzala děti ze školy, aby tam nebyly učeny lžím. Zbytek obyvatelstva tento konflikt sledoval pobaveně. Larsovo vyprávění bylo fantastické, ale přesto přitahovalo děti a dávalo jim něco, čím se mohly bavit. Život byl dostatečně smutný, proč tedy neponechat dětem alespoň trochu té zábavy. Třebaže hloupé.

Lars právě skončil známkování početních tabulek a psal na tabuli jména od nejhoršího k nejlepšímu. Možná, že malý Johnny zítra trochu přidá, aby nebyl nejhorší. Otočil se, když uslyšel tiché zakašlání.

Na prahu stál tiše cizinec. Když ho Lars viděl, skoro upustil tabulky. Už po léta neviděl člověka, kterého by neznal.

"Hm... prosím."

"Jsi v tomto městě nositelem knih?" Dvojnásobně cizím ho dělaly jeho plavé vlasy. V genetickém kódu Samueltownu to byla zřídkaová vlastnost: v Larsově generaci se nenarodil ani jeden "londák".

"Ano, jsem," odpověděl Lars.

"Já také," řekl cizinec, "ve svém městě, samozřejmě. Ve Frederiktownu, odtud na jihovýchod."

Lars už o tom městě kdysi slyšel.

"Pojď dál. Posad se." Cizinec šel k lavicím, v nichž sedávaly větší děti. "Cestuješ?"

"Především přepisují. Za poslední Zkázky jsme ztratili příliš mnoho knížek."

"Všichni jsme ztratili. Máš čím zaplatit?"

Cizinec potřásá hlavou.

"Ne. Ale mohu vymenit... bude-li tě zajímat některá z mých více než třiceti knih." Stejně brášnu z nevydělané kůže a začal se v ní hrabat. Pak si prohlédl skromnou sbírku Samuelitownských knih. Lars se rozhodl pro Šiti a Starbu mlýnů, výměnou za právo přepisu Metalurgie a Počtů.

Cizinec, který se jmenoval Brian, zůstal s Larsem celý měsíc a přepisoval... Spřátelili se. Jídávali společně u paní Samuel ve společnosti ostatních osamocených osob. Diskutovali až pozdě do noci při kamnech se skleničkou sladkého vína v rukou. A když byl Lars pozván k dělení zvlášť velké ryby, přebíral Brian školu na celý den a učil děti básničky a písničky.

Za měsíc už ale musel jít dál, do jiného města. Požádal Larse, aby jej doprovodil k řece. O této ranní hodinu na břehu nikdo nebyl. Rybářské lodě vypluly na moře už za úsvitu. Byl studený, větrný den, mladý les na druhé straně řeky sladce zpíval, když se vítr prodíral mezi kmínky stromů podobných bambusu a stejně jako on uvnitř prázdnými.

Byl to příjemný začátek cesty a vysněná scenérie k rozloučení. Ale Brian, který položil své věci a vor tažený na provaze, vstoupil na svůj vot tlše, jako kdyby chtěl odejít beze slova a bez podání ruky.

Najednou se otočil k Larsovi. Vypadal smutněji než to situace vyžadovala, a příkře řekl:

"Larsi, teď uslyšíš to, co jsem ještě nikomu neřekl a také neřeknu. Nesmíš se mě na nic ptát a nesmíš to ani nikomu prozradit."

"Co ty..."

Ale Brian rychle pokračoval:

"Všechno, čemu v Gnize věříš, je pravda. Dobře těvím, protože já... já jsem se nenarodil na tomto Světě. Jsem pozorovatel, již poslední pozorovatel z planety Urth. Tato planeta není mýtem, ale světem tam daleko, na nebi. Světem, odkud sem přišli všichni lidé."

"Ty jsi doopravdy..."

"Nikomu nesmíš tuto pravdu vyjevit z toho důvodu, proč to nesmím prozradit ani já. Rozdmychalo by to plané naděje. Objevíli jsme váš svět asi před padesáti lety a okamžitě zahájili přípravy k tomu, a- bychom váš lid odvedli z tohoto... z tohoto nepřátelského světa na Urta, nebo-pokud byste raději chtěli - na jiný, ale přátelštější než tento. Můžeme vybudovat flotilu lodí, létajících po nebi, do nichž se vejdou všichni - už ji také stavíme. Ale takové dílo potřebuje čas. Mnoho pokolení."

Lars stál pohroužený do myšlenek.

"Zdá se mi, že tě chápu."

"Než přijde záchrana, mohou přijít ještě dvě Zkázy. Larsti, ty přece znáš lidské duše."

"A pak..." Lars přikývl, "možná by vás neuvítali jako spasitele. Vzpomínky blednou... Dívají by se na vás, jako kdybyste jim svobodu nepřinášeli, ale brali."

"Právě."

Dlouho se na sebe dívali.

"Jedné, co po mně žádáš, je, abych přestal učit pravdu. A to právě teď, když s jistotou vím, že to pravda je."

"Obávám se, že máš pravdu. Ve jménu příštích pokolení."

Brian trpělivě čekal, až Lars vybojuje svůj boj se sebou.

"Dobře," protlačil Lars semknutými rty. "Přísahám."

"Vím, že své slovo dodržíš. Sbohem, Larsti."

"Sbohem." Lars se rychle otočil, aby mladíkovi ušetřil pohled na stařecké slzy, a těžce vykročil stezkou dolů, zpět do školy.

"Dnes se, milí žáci, budeme učit dělení, desetinná místa, hrnčířství. A lži."

Brian se díval za starcem a pak se přeplavil na druhý břeh. Tam se vydal po stezce do Carrolltownu a nebyl vůbec udiven, když cestou narazil na jistého člověka, který jej čekal za zatáčkou.

"Buď zdrav, Frede."

Oslovený se zvedl a otřepával si kalhoty.

"Tak co, jak to šlo?"

"Uvěřil mi na slovo. Už ti problémy dělat nebude."

Fred mu podal malý sáček se zlatem. Brian hbučtěl potěškával
na ulici a pak ho strčil bez počítání do brašny.

"Docela jsem si toho dědka zamiloval," řekl. "Mám z toho dost
špatný pocit."

"Bylo to nutný."

"Ale kruté."

"Kdykoli mi to zlato můžeš vrátit."

"Samozřejmě, že můžu."

Hodil si brašnu na záda a vydal se na jih, do města, v němž se
narodil.

(přeložil Jiří Pilch)

LABYRINT - informátor Klubu literární fantastiky HEPTERIDA při
Okresní knihovně PB v Opavě

Pro potřebu členů SF klubů

Redakční rada: M.Sobotík, H.Pěchulová, P.Stanke

Neprodejné!

Prosinec 1988

